

COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME
EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ЯТА СЕКЦІЯ

СПРАВА "ГАЄВСЬКА ПРОТИ УКРАЇНИ"

(Заява № 9165/05)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

24 липня 2008 року

Це рішення стане остаточним за обставин, викладених у п. 2 статті 44 Конвенції.
Воно може підлягати редакційним виправленням.

У справі «Гаєвська проти України»

Європейський суд з прав людини (п'ята секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:

п. П. Лоренцен (Mr P. Lorenzen), Голова,
п. К. Юнгвірт (Mr K. Jungwiert),
п. В. Буткевич (Mr V. Butkevych),
пані Р. Ягер (Mrs R. Jager),
п. М. Віллігер (Mr M. Villiger),
пані І. Берро-Лефевр (Mrs I. Berro-Lefevre),
пані М. Лазарова-Трайковська (Mrs M. Lazarova Trajkovska), судді,
та пані К. Вестердік (Mrs C. Westerdiek), секретар секції,
після обговорення за зачиненими дверима 1 липня 2008 року,
вносить таке рішення, що було прийняте в той день:

ПРОЦЕДУРА

1. Справа порушена за заявою № 9165/05, поданою проти України до Суду відповідно до статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція) громадянкою України пані Катериною Павлівною Гаєвською (далі — заявниця) 23 лютого 2005 року.
2. Уряд України (далі — Уряд) був представлений його Уповноваженими — пані В. Лутковською та паном Ю. Зайцевим.
3. 7 вересня 2005 року Суд вирішив направити Уряду скарги заявниці за пунктом 1 статті 6 Конвенції та статтею 1 Першого протоколу. Відповідно до положень пункту 3 статті 29 Конвенції Суд вирішив розглядати питання щодо прийнятності та суті заяви одночасно.

ЩОДО ФАКТІВ

I. ОБСТАВИНИ СПРАВИ

4. Заявниця народилась в 1949 році та проживає у місті Новогродівка Донецької області, Україна.
5. 8 травня 2002 року Новогродівський міський суд Донецької області зобов'язав ДВАТ шахту «1/3 Новогродівська» — державне підприємство — сплатити заявниці компенсацію за втрату годувальника, тобто її чоловіка, у сумі 1285,581¹ гривень.
6. Рішення набрало законної сили, та 6 серпня 2002 року постановою відділу державної виконавчої служби Новогродівського міського управління юстиції було відкрито виконавче провадження.
7. У квітні 2004 року заявниця звернулась до Новогродівського міського суду з позовом до відділу державної виконавчої служби Новогродівського міського управління юстиції про відшкодування шкоди, завданої їй через тривале невиконання рішення, винесеного на її користь. 12 серпня 2004 року суд відмовив заявниці у задоволенні позову. 14 жовтня 2004 року апеляційний суд Донецької області залишив це рішення без змін. Заявниця звернулась із касаційною скаргою до Верховного Суду України. За інформацією заявниці, у квітні 2005 року розгляд справи тривав. Заявниця не надавала Суду подальшу інформацію щодо цього провадження.

¹ На момент винесення рішення — 274,06 євро.

8. 19 жовтня 2005 року відділ державної виконавчої служби Селидівського міського управління юстиції виніс постанову про закінчення виконавчого провадження в зв'язку з повним виконанням рішення суду від 8 травня 2002 року. Заявниця не оскаржувала цю постанову.

II. НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

9. Відповідне національне законодавство викладене у рішенні «Сокур проти України» ((Sokur v. Ukraine) № 29439/02, пп. 17–22, 26 квітня 2005 року).

ЩОДО ПРАВА

I. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ ПУНКТУ 1 СТАТТІ 6 КОНВЕНЦІЇ ТА СТАТТІ 1 ПЕРШОГО ПРОТОКОЛУ

10. Заявниця скаржилась за пунктом 1 статті 6 Конвенції та за статтею 1 Першого протоколу на тривале невиконання рішення суду від 8 травня 2002 року. У відповідних частинах вказані статті передбачають:

Пункт 1 статті 6 Конвенції

«Кожен має право на справедливий і публічний розгляд його справи упродовж розумного строку незалежним і безстороннім судом, встановленим законом, який вирішить спір щодо його прав та обов'язків цивільного характеру...»

Стаття 1 Першого протоколу

«Кожна фізична або юридична особа має право мирно володіти своїм майном. Ніхто не може бути позбавлений своєї власності інакше як в інтересах суспільства і на умовах, передбачених законом і загальними принципами міжнародного права.

Проте попередні положення жодним чином не обмежують право держави вводити в дію такі закони, які вона вважає за необхідне, щоб здійснювати контроль за користуванням майном відповідно до загальних інтересів...»

A. Щодо прийнятності

11. Уряд не надав жодних зауважень щодо прийнятності заяви.

12. Суд зазначає, що ця частина заяви не є очевидно необґрунтованою у значенні пункту 3 статті 35 Конвенції. Суд також зазначає, що вона не є непринятною з будь-яких інших підстав. Отже вона має бути визнана прийнятною.

B. Щодо суті

13. Уряд стверджував, що у цій ситуації держава відповідальна тільки в межах організації та здійснення виконавчого провадження, а також що тривалість виконавчого провадження була зумовлена важким фінансовим станом компанії-боржника та енергетичного сектору економіки України в цілому. Уряд стверджував, що державна виконавча служба вжила всіх необхідних заходів та не може бути винною у затримці виконання. Належність здійснення виконавчого провадження у даній справі підтверджувалась національними судами. Уряд стверджував, що держава не може вважатися відповідальною за борги її підприємств.

14. Заявниця заперечила ці твердження. Зокрема, вона стверджувала, що рішення Новгородівського міського суду від 8 травня 2002 року не було виконане.

15. Суд зазначає, що із зауважень сторін незрозуміло, чи було виконано рішення у повному обсязі. Однак Суд припускає, що до 19 жовтня 2005 року рішення було виконано з огляду на той факт, що в цей день державна виконавча служба встановила, що суми, які належать заявниці за рішенням, було виплачено у повному обсязі та що заявниця не оскаржила цю постанову на національному рівні (див., наприклад, рішення у справі «Гавриленко проти України» (Gavrilenko v. Ukraine), № 24596/02, п. 18, від 20 вересня 2005 року).

16. Суд також визначає, що рішення, винесене на користь заявниці, залишалось невиконаним більше ніж три роки та п'ять місяців.

17. Суд нагадує, що він вже встановлював порушення пункту 1 статті 6 Конвенції та статті 1 Першого протоколу у подібних до цієї справ (див. вищезазначене рішення у справі «Сокур проти України», пп. 30–37, та рішення у справі «Шмалько проти України» (Shmalko v. Ukraine), № 60750/00, пп. 55–57, від 20 липня 2004 року).

18. Дослідивши всі надані матеріали, Суд зазначає, що Уряд не навів жодного факту чи аргументу, здатного переконати Суд дійти іншого висновку у справі.

19. Таким чином, у даній справі мало місце порушення пункту 1 статті 6 Конвенції в зв'язку з тривалим невиконанням рішення, винесеного на користь заявниці, а також порушення статті 1 Першого протоколу.

II. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 13 КОНВЕНЦІЇ

20. Заявниця також скаржилась за статтею 13 Конвенції на те, що касаційна скарга, подана нею до Верховного Суду України, не може вважатись ефективним засобом юридичного захисту через те, що розгляд такої скарги у її справі був занадто тривалим.

21. Суд нагадує, що касаційна скарга, подана до Верховного Суду України, розглядається Судом як ефективний засіб юридичного захисту (див. ухвалу у справі «Воробйова проти України» (Vorobyeva v. Ukraine), № 27517/02, 17 грудня 2002 року). Що стосується тривалості розгляду касаційної скарги заявниці, Суд зауважує, що у квітні 2005 року провадження у Верховному Суді України ще тривало та заявниця в подальшому не надала Суду жодної інформації з цього питання. Однак, навіть якщо припустити, що провадження у даній справі ще триває, Суд визначає, що на даний момент загальна тривалість становить чотири роки та один місяць і не може вважатись надмірною.

22. Отже, в цій частині заява має бути відхилена як очевидно необґрунтована у значенні пунктів 3 та 4 статті 35 Конвенції.

III. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

23. Стаття 41 Конвенції передбачає:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції та протоколів до неї і якщо внутрішнє законодавство відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливую сатисфакцію».

A. Шкода

24. Заявниця вимагала 7970 євро відшкодування матеріальної та моральної шкоди.

25. Уряд стверджував, що заявниця не обґрунтувала своїх вимог.

26. Суд не вбачає жодного причинно-наслідкового зв'язку між встановленими порушеннями та стверджуваною матеріальною шкодою. Відповідно Суд відхиляє цю

вимогу. Проте Суд зазначає, що заявниця мала б зазнати моральної шкоди. Здійснюючи оцінку на засадах справедливості, як передбачає стаття 41 Конвенції, Суд присуджує заявниці 650 євро відшкодування моральної шкоди.

В. Судові витрати

27. Заявниця вимагала 100 євро відшкодування судових витрат. З цього приводу вона надала квитанції по витратах на загальну суму 40,171² гривень.

28. Уряд стверджував, що заявниця не підтвердила своїх вимог, та пропонував Суду відхилити їх.

29. Відповідно до прецедентної практики Суду заявник може отримати відшкодування витрат, якщо доведено, що вони були дійсно понесені, були необхідними та розумними щодо розміру. У даній справі, з огляду на наявну інформацію та зазначені критерії, Суд вважає за доцільне присудити заявниці 6 євро.

С. Пеня

30. Суд вважає за доцільне призначити пеню на підставі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, до якої має бути додано три відсоткових пункти.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. Оголошує скарги за пунктом 1 статті 6 Конвенції та за статтею 1 Першого протоколу прийнятними, а решту заяви — непринятною;
2. Постановляє, що в цій справі було порушення пункту 1 статті 6 Конвенції;
3. Постановляє, що у цій справі було порушення статті 1 Першого протоколу до Конвенції;
4. Постановляє, що:
 - а) протягом трьох місяців з дня, коли рішення стане остаточним відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач має сплатити заявниці наступні суми плюс будь-який податок, який може бути стягнуто з заявниці:
 - 650 (шістсот п'ятдесят) євро відшкодування моральної шкоди;
 - 6 (шість) євро відшкодування судових витрат;
 - б) вищезазначені суми мають бути конвертовані у національну валюту держави-відповідача на день здійснення платежу;
 - с) зі впливом зазначеного тримісячного строку і до повного розрахунку на вищезазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (simple interest) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в цей період, плюс три відсоткових пункти;
5. Відхиляє решту вимог заявниці щодо справедливої сатисфакції.

Вчинено англійською мовою і повідомлено у письмовій формі 24 липня 2008 року згідно з пунктами 2 та 3 правила 77 Регламенту Суду.

К. ВЕСТЕРДІК
Секретар секції

П. ЛОРЕНЦЕН
Голова секції

² Приблизно 6 євро.